حراستِ توحید

હિરાસતે તૌહીદ

العقيدة الصحيحة وما يضادها

સહીહ ઈસ્લામી અકીદા ઔર ઉસકે મનાફી ઉમૂર

સમાહત અશ્-શૈખ અબ્દુલ અઝીઝ બિન અબ્દુલ્લાહ બિન બાઝ (ર.અ.)

Islamic Information Centre-Kutch

حراستِ توحید

હિરાસતે તૌહીદ

العقيدة الصحيحة وما يضادها

સહીહ ઈસ્લામી અકીદા ઔર ઉસકે મનાફી ઉમૂર

તાલીફ

સમાહતુશ્-શૈખ

અબ્દુલ અઝીઝ બિન અબ્દુલ્લાહ બિન બાઝ (રહ.)

(સાબિક મુફતીએ આ'ઝમ, સઊદી અરબ)

ગુજરાતી લિપિયાંતર : મુહમ્મદ જમાલ પટીવાલા

— શાએકર્દા —

ઈસ્લામિક ઈન્ફર્મેશન સેન્ટર-કચ્છ

નૂરાની હોટલ કે પાસ, ડાંડા બજાર, ભૂજ (કચ્છ)

મોબાઈલ : (+91) 8401786172 Blog : www.iickutch.blogspot.in

Saheeh Islami Aqeedah-Hirasate Tauheed (Gujarati Lipiyantar)
Hirasate Tauheed (Urdu)
By : Samahat As-Shaikh Abdul Aziz Bin Abdullah Bin Baaz
Gujarati Lipyantar : Muhammad Jamal Patiwala

–: Publisher :–
ISLAMIC INFORMATION CENTRE-KUTCH
Near Hotel Noorani, Danda Bazar, BHUJ (Kutch)
Mobile : 8401 786172,
Blog : www.iickutch.blogspot.in

પ્રથમ આવૃત્તિ
પ્રત : ૧૦૦૦
નવેમ્બર, ૨૦૧૭

પૃષ્ઠ : ૩૨

મુદ્રક : યુનિક ઓફસેટ, અહમદાબાદ

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ

(અલ્લાહ કે નામ સે, જો બેઈન્તહાં મેહરબાન ઔર રહમવાલા હૈ.)

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِیْ خَلَقَ الْاِنْسَانَ مِنْ طِیْنٍ وَ جَعَلَ نَسْلَهٗ مِنْ سُلَالَةٍ مِنْ مَاءٍ مَهِیْنٍ وَ عَلَّمَهُ الْبَیَانَ وَ اَشْهَدُ اَنْ لَّا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهٗ لَا شَرِیْكَ لَهٗ وَ اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهٗ وَ رَسُوْلُهٗ اَرْسَلَهٗ بِالْهُدٰی وَ دِیْنِ الْحَقِّ لِیُظْهِرَهٗ عَلَی الدِّیْنِ كُلِّهٖ وَ اَمَرَ بِاتِّبَاعِ هَدْیِهٖ وَ حَذَّرَ مِنْ مُخَالَفَةِ اَمْرِهٖ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَ سَلَّمَ وَ عَلٰی اَصْحَابِهٖ وَ اَتْبَاعِهٖ اِلٰی یَوْمِ الدِّیْنِ. اَمَّا بَعْدُ.

અલહમ્દુલિલ્લાહિલ્લઝી ખલકલ્-ઈન્સાન મિન્ તીનિ વ જઅલ નસ્લહુ મિન્ સુલાલતિન્ મિન્ માઈન્ મહીનિ વ અલ્લમહુલ-બયાન વ અશ્હદુ અલ્લા-ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુ વહ્દહુ લા શરીક લહુ વ અશ્હદુ અન્ન મુહમ્મદન્ અબ્દુહુ વ રસૂલુહુ અર્‌સલહુ બિલ-હુદા વ દીનિલ્-હક્ક લિ-યુઝહિરહુ અલદ્-દીનિ કુલ્લિહિ વ અમર બિત્-તિબાઈ હદઈહિ વ હઝ્ઝર મિન્ મુખાલફતિ અમ્રિહિ સલ્લલ્લાહુ અલઈહિ વ સલ્લમ વ અલા અસ્હાબિહિ વ અત્બાઈહિ ઈલા યવ્‌મિદ્-દીનિ – અમ્મા બઅ્‌દ.

સહીહ અકીદા હી મિલ્લતે ઈસ્લામિયા કી બુનિયાદ ઔર દીને-ઈસ્લામ કી અસાસ હૈ. લિહાઝા મૈંને મુનાસિબ સમજા કિ ઈસી મૌઝુઅ પર કુછ ગુઝારિશાત પૈશ કરૂં. યે બાત કિતાબ વ સુન્નત કે દલાઈલ વ સબૂતોં સે વાઝેહ ઔર મુસલ્લમ હૈ કે બારગાહે-ઈલાહી મેં ઈન્સાન કે વહી આ'માલ મકબૂલ હોંગે, જિનકી અસાસ સહીહ અકીદે પર હોગી. સહીહ અકીદે કે બગૈર હર અમલ બેકાર હૈ ઔર અલ્લાહ કે યહાં ઉસકા કોઈ દરજા નહીં, જૈસા કે અલ્લાહ ત્આલા ને ફરમાયા :

وَمَنْ يَّكْفُرْ بِالْاِيْمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهٗ ۡ وَهُوَ فِي الْاٰخِرَةِ مِنَ الْخٰسِرِيْنَ ۝

''ઔર જિસ કિસીને ઈમાન કી રવિશ પર ચલને સે ઈન્કાર કિયા, તો ઉસકા સારા કારનામાએ-ઝિંદગી ઝાયેઅ હો જાયેગા ઔર વહ આખિરત મેં દિવાલિયા હોગા.'' (સૂર: માઈદા, ૫:૫)

નીઝ ફરમાયા :

وَلَقَدْ اُوْحِيَ اِلَيْكَ وَاِلَى الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِكَ ۚ لَئِنْ اَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُوْنَنَّ مِنَ الْخٰسِرِيْنَ ۝

''તુમ્હારી તરફ઼ ઔર તુમસે પહલે ગુઝરે હુવે તમામ અંબિયા કી જાનિબ યે વહી ભેજી જા ચૂકી હૈ કે અગર તુમને શિર્ક કિયા તો તુમ્હારા અમલ ઝાયેઅ હો જાયેગા ઔર તુમ ખસારે મેં રહોગે.'' (સૂરઃ ઝુમર, ૩૯:૬૫)

કુરઆને-હકીમ કી બહુત સી આયાત ઈસ મફ઼હૂમ કી તરજુમાની કરતી હૈં. અલ્લાહ તઆલા કી કિતાબે-મુબીન ઔર ઉસકે રસૂલે-અમીન ﷺ કી સુન્નત સે જિસ સહીહ અકીદે કે ખદો-ખાલ વાઝેહ હોતે હૈં, વો ઈજમાલી તૌર પર યે હૈ : અલ્લાહ તઆલા પર, ઉસકે ફરિશ્તોં, ઉસકી કિતાબોં, ઉસકે રસૂલોં ઔર રોઝે આખિરત પર ઈમાન ઔર ઈસ બાત પર ઈમાન કે અચ્છી-બૂરી તકદીર અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે હૈ. ઈન છે અરકાન પર સહીહ અકીદે કી અસાસ હૈ, જિસકે ઈસ્તહકામ કે લિયે અલ્લાહ કી કિતાબ નાઝિલ હુઈ હૈ ઔર ઈસીકે લિયે અલ્લાહ તઆલા ને અપને રસૂલ હઝરત મુહમ્મદ ﷺ કો મબઊસ ફરમાયા.

અલ્લાહ ઓર ઉસકે રસૂલ ﷺ ને જિન ગૈબી ઉમૂર કી ખબર દી હૈ ઓર જિન પર ઈમાન લાના હર મુસલમાન કે લિયે ઝુરૂરી હૈ, સબકે સબ ઈન્હીં છે બુનિયાદી અરકાન કી તફ઼સીર વ તરજુમાની હૈ, જો કિતાબ વ સુન્નત કે ઝરિયે કી ગઈ. ઈરશાદે બારી તઆલા હૈ :

لَيْسَ الْبِرَّ اَنْ تُوَلُّوْا وُجُوْهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلٰكِنَّ الْبِرَّ
مَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَالْمَلٰٓئِكَةِ وَالْكِتٰبِ وَالنَّبِيّٖنَ

''નેકી યે નહીં કે તુમ અપને ચેહરે મશ્રિક કી તરફ કર લો, યા મગ્રિબ કી તરફ, બલ્કે નેકી યે હૈ કે આદમી અલ્લાહ, યવ્મે આખિરત, મલાઇકા, અલ્લાહ કી નાઝિલ કી હુઈ કિતાબ ઔર ઉસકે પયગંબરો પર ઈમાન લે આયે.''

(સૂરઃ બકરહ, ૨:૧૭૭)

નીઝ ફરમાયા :

اٰمَنَ الرَّسُوْلُ بِمَآ اُنْزِلَ اِلَيْهِ مِنْ رَّبِّهٖ وَالْمُؤْمِنُوْنَ ؕ كُلٌّ اٰمَنَ بِاللّٰهِ
وَمَلٰٓئِكَتِهٖ وَكُتُبِهٖ وَرُسُلِهٖ

''રસૂલ ઉસ હિદાયત પર ઈમાન લાયા હૈ જો ઉસકે રબ કી તરફ સે ઉસ પર

નાઝિલ હુઈ હૈ ઔર મોમિનોં ને ભી હિદાયત કો દિલ સે તસ્લીમ કર લિયા હૈ. યે સબ અલ્લાહ, ઉસકે ફરિશ્તોં, ઉસકી કિતાબોં ઔર ઉસકે રસૂલોં કો માનતે હૈં (ઔર ઉનકા કૌલ યે હૈ કે) હમ ઉસકે રસૂલોં મેં સે કિસી એક મેં ભી તફરીક નહીં કરતે." (સૂર: બકરહ, ૨:૨૮૫)

નીઝ ફરમાયા :

يَاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اٰمِنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ وَالْكِتٰبِ الَّذِيْ نَزَّلَ عَلٰى رَسُوْلِهٖ وَالْكِتٰبِ الَّذِيْٓ اَنْزَلَ مِنْ قَبْلُ ۭ وَمَنْ يَّكْفُرْ بِاللّٰهِ وَمَلٰۗىِٕكَتِهٖ وَكُتُبِهٖ وَرُسُلِهٖ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلٰلًۢا بَعِيْدًا ۝

"અય ઈમાનદારોં ! ઈમાન લાઓ અલ્લાહ પર, ઉસકે રસૂલ પર, ઉસ કિતાબ પર જો અલ્લાહ ને અપને રસૂલ પર નાઝિલ કી હૈ ઔર ઉસ કિતાબ પર જો ઈસસે પેહલે વો નાઝિલ કર ચૂકા હૈ, જિસને અલ્લાહ, ઉસકે મલાઈકા, ઉસકી કિતાબોં, ઉસકે રસૂલોં ઔર રોઝે-આખિરત સે કુફ્ર કિયા વો ગુમરાહી મેં ભટકકર બહુત દૂર નિકલ ગયા." (સૂર: નિસા, ૪:૧૩૬)

ઔર ફરમાયા :

اَلَمْ تَعْلَمْ اَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاۗءِ وَالْاَرْضِ ۭ اِنَّ ذٰلِكَ فِيْ كِتٰبٍ ۭ اِنَّ ذٰلِكَ عَلَي اللّٰهِ يَسِيْرٌ ۝

"ક્યા તુમ નહીં જાનતે કે આસમાન ઓર ઝમીન કી હર ચીઝ અલ્લાહ કે ઈલ્મ મેં હૈ ? સબ કુછ એક કિતાબ મેં દર્જ હૈ. અલ્લાહ કે લિયે યે કુછ મુશ્કિલ નહીં." (સૂર: હજ, ૨૨:૭૦)

ઈન બુનિયાદી અકાઈદ પર જો અહાદીસ દલાલત કરતી હૈ વો બહુત ઝ્યાદા હૈ. મસલન્, વો મશહૂર હદીસ, જિસે ઈમામ મુસ્લિમ ﷺ ને અપની સહીહ મેં અમીરુલ-મુ'મિનીન હઝરત ઉમર બિન અલ-ખત્તાબ ﷺ સે રિવાયત કિયા હૈ કે હઝરત જિબ્રઈલ ﷺ ને રસૂલુલ્લાહ ﷺ સે ઈમાન કે મુતાલ્લિક દરયાફ્ત કિયા, તો આપને ફરમાયા :

"ઈમાન યે હૈ કે તુમ ઈમાન લાવ અલ્લાહ પર, ઉસકે ફરિશ્તોં પર, ઉસકી

કિતાબોં, ઉસકે રસૂલોં ઔર યવ્મે-આખિરત પર ઔર ઇસ બાત પર કે અચ્છી-બૂરી તકદીર અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે હૈ.''

એક મુસલમાન કે લિયે અલ્લાહ ત્આલા કે હક મેં, આખિરત કે મુતાલ્લિક ઔર ઇસકે અલાવા ગૈબ સે મુતાલ્લિક, ઉન તમામ અકાઈદ પર ઈમાન રખના ઝુરૂરી હૈ, જિનકી કિતાબ વ સુન્નત સે તાઈદ હોતી હૈ, વો મંદદર્જહ ઝેલ હૈ :

(૧) અલ્લાહ તઆલા પર ઈમાન :

અલ્લાહ ત્આલા પર ઈમાન લાને કા મતલબ યે હૈ કે હમ ઇસ બાત પર ઈમાન રખેં કે અલ્લાહ ત્આલા કે સિવા કોઈ મા'બૂદે બરહક્ક ઔર ઇબાદત કા મુસ્તહિક નહીં; ઇસલિયે કે અલ્લાહ બંદોં કા ખાલિક, ઉનકા મુહસિન, ઉનકા રઝ્ઝાક, ઉનકે ઝાહિર વ બાતિન સે વાકિફ ઔર અપને ફરમાબરદારોં કો જઝાએ-ખૈર ઔર નાફરમાનોં કો સઝા દેને પર કાદિર હૈ. અલ્લાહ ત્આલા ને જિન્નોં ઔર ઇન્સાનોં કો અપની ઇબાદત કે લિયે પૈદા ફરમાયા હૈ ઔર ઉનકો ઇસ પર કારબંદ રહને કા હુક્મ દિયા હૈ. ચુનાંચે ઇરશાદે બારી-ત્આલા હૈ :

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴿٥٦﴾ مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ
وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطْعِمُونِ ﴿٥٧﴾ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ ﴿٥٨﴾

''મૈંને જિન્નોં ઔર ઇન્સાનોં કો ઇસકે સિવા કિસી કામ કે લિયે પૈદા નહીં કિયા કે વો મેરી બંદગી કરેં. મૈં ઉનસે કોઈ રિઝ્ક નહીં ચાહતા ઓર ન મૈં યે ચાહતા હું કે વો મુઝે ખિલાએં. અલ્લાહ તો ખુદ હી રઝ્ઝાક, બડી કુવ્વતવાલા ઔર ઝબરદસ્ત હૈ.'' (સૂરઃ અઝ્-ઝારિયાત, ૫૧:૫૬-૫૮)

ઇરશાદે બારી-ત્આલા હૈ :

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ
لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٢١﴾ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً
وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ ۖ فَلَا
تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٢﴾

''અય લોગોં ! અપને ઉસ રબ કી બંદગી ઇખ્તિયાર કરો, જો તુમ્હારા ઔર તુમસે પહેલે લોગોં કા ખાલિક હૈ, તાકે તુમ મુત્તકી બન જાવ. વહી તો હૈ, જિસને તુમ્હારે લિયે ઝમીન કા ફર્શ બિછાયા, આસમાન કી છત બનાઈ, ઉપર સે પાની બરસાયા ઔર ઉસકે ઝરિયે સે હર તરહ કી પૈદાવાર નીકાલકર તુમ્હેં રિઝ્ક બહમ પહુંચાયા. પસ, જબ તુમ યે જાનતે હો, તો ફિર દૂસરોં કો અલ્લાહ કા મદે-મુકાબિલ ના ઠહરાવ.'' (સૂરઃ બકરહ, ૨:૨૧-૨૨)

ચુનાંચે હક કી વઝાહત કરને, ઉસકી દા'વત દેને ઔર ઉસકી મનાફી ચીઝોં સે ડરાને કે લિયે અલ્લાહ તઆલા ને અપને રસૂલ ભેજે ઔર કિતાબેં નાઝિલ ફરમાઈ. જૈસા કે ઇરશાદે બારી-તઆલા હૈ :

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِيْ كُلِّ اُمَّةٍ رَّسُوْلًا اَنِ اعْبُدُوا اللّٰهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوْتَ

''હમને હર ઉમ્મત મેં એક રસૂલ ભેજ દિયા ઔર ઉસકે ઝરિયે સે સબકો ખબરદાર કર દિયા હૈ કે અલ્લાહ કી બંદગી કરો ઓર તાગૂત (કી બંદગી)સે બચો.'' (સૂરઃ નહ્લ, ૧૬:૩૬)

નીઝ ફરમાયા :

وَمَآ اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَّسُوْلٍ اِلَّا نُوْحِيْٓ اِلَيْهِ اَنَّهٗ لَآ اِلٰهَ اِلَّآ اَنَا فَاعْبُدُوْنِ

''હમને તુમસે પહેલે જો ભી રસૂલ ભેજા હૈ ઉસકો યહી વહી ભેજી કે મેરે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહીં હૈ, પસ તુમ મેરી હી બંદગી કરો.''

(સૂરઃ અંબિયા, ૨૧:૨૫)

ફરમાને ઇલાહી હૈ :

الٓرٰ ۚ كِتٰبٌ اُحْكِمَتْ اٰيٰتُهٗ ثُمَّ فُصِّلَتْ مِنْ لَّدُنْ حَكِيْمٍ خَبِيْرٍ ۙ اَلَّا تَعْبُدُوْٓا اِلَّا اللّٰهَ ؕ اِنَّنِيْ لَكُمْ مِّنْهُ نَذِيْرٌ وَّبَشِيْرٌ

''યે એક ઐસી કિતાબ હૈ કે ઇસકી આયતેં પુખ્તા ઔર મુફસ્સલ ઇરશાદ હુઈ હૈ એક દાના ઔર બાખબર હસ્તી કી તરફ સે, યે કે તુમ સિર્ફ અલ્લાહ કી

બંદગી કરો, મૈં ઉસકી તરફ સે તુમ કો ખબરદાર કરનેવાલા ઔર બશારત દેનેવાલા હૂં." (સૂરઃ હૂદ, ૧૧:૧-૨)

ઈસ ઈબાદત કી હકીકત યે હૈ કે ઉબૂદિયત કી તમામ ઈકસામ, જિનકે ઝરિયે સે લોગ ઈબાદત કરતે આ રહે હૈં, મસલન્ દુઆ, ખૌફ, ઉમ્મીદ, નમાઝ, રોઝા, કુરબાની, નઝ્ર વગૈરહ કો કમાલ મુહબ્બત વ આજિઝી ઔર ઈન્કિસારી ઔર ખૌફ વ ઉમ્મીદ કે જઝબે કે સાથ અલ્લાહ કે લિયે ખાસ કરી દિયા જાયે. કુરઆન-મજીદ કા બેશતર હિસ્સા ઈસી બુનિયાદી અકીદે કી વઝાહત મેં નાઝિલ હુઆ હૈ. મિસાલ કે તૌર પર અલ્લાહ તૃઆલા કા યે ફરમાને-મુબારક મુલાહિઝા હો :

فَاعْبُدِ اللّٰهَ مُخْلِصًا لَّهُ الدِّيْنَ ۝ اَلَا لِلّٰهِ الدِّيْنُ الْخَالِصُ ۭ

"લિહાઝા તુમ અલ્લાહ કી બંદગી કરો, દીન કો ઉસી કે લિયે ખાસ કરતે હુએ. ખબરદાર ! દીન ખાલિસ અલ્લાહ કા હક હૈ." (સૂરઃ ઝુમર, ૩૯:૨-૩)

ઔર અલ્લાહ તૃઆલા કા યે ઈરશાદ :

وَقَضٰى رَبُّكَ اَلَّا تَعْبُدُوْٓا اِلَّآ اِيَّاهُ

"તેરે રબ ને ફૈસલા કર દિયા હૈ કે તુમ ઉસ (અલ્લાહ) કે સિવા કિસી કી ઈબાદત ના કરો." (સૂરઃ બની ઈસરાઈલ, ૧૭:૨૩)

ઔર યે આયતે-કરીમા :

فَادْعُوا اللّٰهَ مُخْلِصِيْنَ لَهُ الدِّيْنَ وَلَوْ كَرِهَ الْكٰفِرُوْنَ ۝

"અલ્લાહ હી કો પુકારો, અપને દીન કો ઉસકે લિયે ખાલિસ કરકે, ખ્વાહ તુમ્હારા યે ફઅલ કાફિરોં કો કિતના હી નાગવાર હો." (સૂરઃ મુ'મિન, ૪૦:૧૪)

હઝરત મઆઝ ﵁ સે મરવી હૈ કે નબી કરીમ ﷺ ને ફરમાયા :

"અલ્લાહ તૃઆલા કા બંદો પર યે હક્ક હૈ કે વો સિર્ફ ઉસીકી ઈબાદત કરેં ઔર ઉસકે સાથ કિસીકો શરીક ના ઠહરાએં." (મુત્તફિક અલયહિ)

નીઝ ઈમાન-બિલ્લાહ મેં યે દાખલ હૈ કે અલ્લાહ તઆલા ને અપને બંદોં

પર જો કુછ વાજિબ ઔર ફર્ઝ કરાર દિયા હૈ, યાની ઈસ્લામ કે પાંચ ઝાહિર અરકાન, ઉન પર ભી ઈમાન લાયા જાએ. ચુનાંચે વો યે હૈ :

કલ્મએ-શહાદત, યાની ઈસ બાત કા ઈકરાર કે અલ્લાહ કે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહીં ઔર મુહમ્મદ ﷺ અલ્લાહ કે રસૂલ હૈ ઔર નમાઝ કાઈમ કરના, ઝકાત અદા કરના, રમઝાન કે રોઝે રખના ઔર સાહબે ઈસ્તિતાઅત કે લિયે બૈતુલ્લાહ કા હજ કરના. ઈનકે અલાવા દૂસરે ફરાઈઝ, જો શરીઅતે-મુતહ્હરા મેં સાબીત હૈ, ઉન સબ પર ઈમાન લાના ઝુરૂરી હૈ. ઈન સારે અરકાન મેં સબ સે અહમ ઓર અઝીમ રુકન ઈસ બાત કી ગવાહી દેના હૈ કે અલ્લાહ કે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહીં ઔર મુહમ્મદ ﷺ અલ્લાહ કે રસૂલ હૈ.

لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ **(લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ)** કે ઈકરાર કા લાઝમી તકાઝા યે હૈ કે ઈબાદત કો સિર્ફ અલ્લાહ તૂઆલા કે લિયે ખાસ કર દિયા જાએ ઔર ઉસકે અલાવા કિસી ઔર કી ઈબાદત ના કી જાએ, ઔર **'લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ'** કે યહી માઅ્‌ની હૈ, ક્યૂં કે ઈસકા મતલબ હી યહી હૈ કે અલ્લાહ કે સિવા કોઈ મા'બૂદે બર-હક્ક નહીં, લિહાઝા અલ્લાહ કે સિવા જિસકી ભી ઈબાદત કી જાએગી, ખ્વાહ વો ઈન્સાન હો યા ફરિશ્તા, જિન્ન હો યા કુછ ઔર, બાતિલ કરાર પાએગા, ક્યૂં કે મા'બૂદે બર-હક્ક બસ અલ્લાહ તૂઆલા કી ઝાતે-પાક હૈ, જૈસા કે અલ્લાહ તૂઆલા કા ઈરશાદે-પાક હૈ :

﴿ذٰلِكَ بِأَنَّ اللّٰهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِن دُونِهِ الْبَاطِلُ﴾

''યે ઈસ લિયે કે અલ્લાહ હી હક્ક હૈ ઔર અલ્લાહ કો છોડકર જિન્હેં યે પુકારતે હૈં, વો સબ બાતિલ હૈ.'' (સૂરઃ લુકમાન, ૩૧:૩૦)

ઈસસે પેહલે યે બયાન કિયા જા ચૂકા હૈ કે અલ્લાહ તૂઆલા ને જિન્નોં ઔર ઈન્સાનોં કો અપની ઈબાદત કે અઝીમ મક્સદ કે લિયે પૈદા કિયા હૈ ઔર ઈસી કે લિયે અપને રસૂલ ભેજે, ઔર કિતાબેં નાઝિલ કી. લિહાઝા ખૂબ ગૌર કરકે ઈસ હકીકત કો અચ્છી તરહ સમઝ લેના ચાહિયે, તાકે વાઝેહ હો જાએ કે ઈસ અહમતરીન અસાસે-દીન કે બારે મેં આજ કિસ તરહ અક્સર મુસલમાન ઈન્તેહાઈ ખતરનાક હદ તક જહાલત કા શિકાર હો ચૂકે હૈં, યહાં તક કે ઈન્હોં ને અલ્લાહ તૂઆલા કી ઈબાદત મેં દૂસરોં કો શરીક ઠહરા લિયા ઔર ઉસકે મખસૂસ હુકૂક મેં ગૈરુલ્લાહ કો શામિલ કર લિયા - ફલ્લાહ અલ-મુસ્તઆન !

હમારી ઈમાની સિફાત મેં સે એક સિફત યે ભી હૈ કે હમ અલ્લાહ તઆલા કો ઈસ કાયનાત કા ખાલિક ઔર મુદબ્બિર સમઝેં, જૈસા કે વો હૈ ઔર અપને ઇલ્મ વ કુદરત કી બુનિયાદ પર જિસ તરહ ચાહતા હૈ ખૂદ સારે મુઆમલાત કા ઈન્તઝામ કરતા હૈ, દુનિયા વ આખિરત ઔર સારે જહાં કા માલિક હૈ, ઉસકે અલાવા કોઈ ખાલિક ઔર રબ નહીં, ઉસને અપને બંદોં કો દુનિયા વ આખિરત કી ઈસ્લાહ ઔર નિજાત વ કામરાની કી રાહ દિખાને કે લિયે અપને રસૂલ ભેજે ઔર કિતાબેં નાઝિલ કી. ઈન સારી બાતોં મેં અલ્લાહ કા કોઈ શરીક નહીં. અલ્લાહ તઆલા કા ઈરશાદ હૈ :

اَللّٰهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ ۙ وَّهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ وَّكِيْلٌ ﴿٦٢﴾

''અલ્લાહ હર ચીઝ કા ખાલિક હૈ ઔર વહી હર ચીઝ પર નિગેહબાન હૈ.'' (સૂરઃ ઝુમર, ૩૯:૬૨)

નીઝ અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા :

اِنَّ رَبَّكُمُ اللّٰهُ الَّذِيْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ فِيْ سِتَّةِ اَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوٰى عَلَى الْعَرْشِ ۣ يُغْشِي الَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهٗ حَثِيْثًا ۙ وَّالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُوْمَ مُسَخَّرٰتٍۢ بِاَمْرِهٖ ۭ اَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْاَمْرُ ۭ تَبٰرَكَ اللّٰهُ رَبُّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٥٤﴾

''દરહકીકત તુમ્હારા રબ અલ્લાહ હી હૈ, જિસને આસમાનોં ઔર ઝમીન કો છે દિનોં મેં બનાયા, ફિર અપને અર્શ પર મુસ્તવી હુઆ. વો રાત સે દિન કો ઈસ તરહ છિપા દેતા હૈ કે વો રાત ઈસ દિન કો જલ્દી સે આ લેતી હૈ. જિસને સૂરજ ઔર ચાંદ ઔર સિતારે પૈદા કિયે. સબ ઉસકે ફરમાન કે તાબેઅ હૈ. ખબરદાર રહો ! ઉસીકી ખલ્ક હૈ ઔર ઉસીકા અમ્ર હૈ. બડા બાબરકત હૈ અલ્લાહ જો સારે જહાનોં કા માલિક વ પરવરદિગાર હૈ.'' (સૂરઃ આ'રાફ, ૭:૫૪)

ઈમાન બિલ્લાહ કે મફહૂમ મેં યે ભી શામિલ હૈ કે અલ્લાહ તઆલા કે તમામ અસ્માએ-હુસ્ના ઔર આ'લા સિફાત, જિનકા કુરઆને-પાક મેં ઝિક્ર આયા હૈ, ઔર જો રસૂલે અમીન ﷺ સે સાબિત હૈ. ઉન સબ પર રદોબદલ યા ઉનકી

કૈફિયત કા તા'યુન યા ઉનકો કિસી ઓર ચીઝ સે મુશાબિહ કરાર દિયે બગૈર ઈમાન લાયા જાએ. હમ પર વાજિબ હૈ કે ઈન સિફાત પર ઉસી તરહ ઈમાન લાએં, જિસ તરહ યે બયાન હુઈ હૈ. યે સિફાત જિન અઝીમ ઔર આ'લા મઆની પર દલાલત કરતી હૈ, ઉન પર ઈમાન લાયા જાએ. ઈસ લિયે કે વો અલ્લાહ કી સિફાત હૈં. હમ પર લાઝિમ હૈ કે ઈન સિફાત સે અલ્લાહ તૂઆલા કો મુત્તસિફ સમઝેં, જિસ તરહ વો ઉસકી ઝાતે-પાક કે લિયે મૌઝૂ ઔર ઉસકે શાયાને-શાન હૈ ઔર ઉસકી મખ્લૂકાત કી કિસી સિફત સે મુશાબા ન હોં, જૈસા કે અલ્લાહ તૂઆલા કા ઈરશાદ હૈ :

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ ۖ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ⑪

''કાયનાત કી કોઈ ચીઝ ઉસકે મુશાબિહ નહીં ઔર વો સબ કુછ સુનનેવાલા, દેખનેવાલા હૈ.'' (સૂરઃ શૂરા, ૪૨:૧૧)

એક ઓર જગહ હૈ :

فَلَا تَضْرِبُوا لِلَّهِ الْأَمْثَالَ ۚ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ وَأَنتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ۝

''પસ અલ્લાહ કે લિયે મિસાલેં ન ઘડો, અલ્લાહ જાનતા હૈ, તુમ નહીં જાનતે.'' (સૂરઃ નહ્લ, ૧૬:૭૪)

રસૂલુલ્લાહ ﷺ કે સહાબા કિરામ ﷺ ઔર દીને-હક્ક કી ઈત્તબાઅ મેં ઉનકે નક્શે-કદમ પર ચલનેવાલે તાબઈન ﷺ કા યહી અકીદા રહા હૈ, જૈસા કે ઈમામ અબૂલ હસન અશ્અરી ﷺ ને અપની કિતાબ المقالات عن أصحاب الحديث واهل السنة (અલ-મકાલાત અન અસ્હાબુલ હદીસ વ અહલુલ સુન્નહ' મેં બયાન કિયા હૈ. ઈનકે અલાવા દૂસરે અહલે-ઈલ્મ હઝરાત ને ભી લિખા હૈ. ઈમામ ઔઝાઈ ﷺ ફરમાતે હૈં કે ઈમામ ઝહરી ઔર મકહૂલ ﷺ સે અલ્લાહ કી સિફાત કે મુતાલ્લિક આયાત કે બારે મેં દરયાફત કિયા, તો ઉન્હોંને કહા –''ઈન આયાત કો, જિસ તરહ વો નાઝિલ હુઈ હૈ ઉસી તરહ રહને દો.''

વલીદ બિન મુસ્લિમ ﷺ કહતે હૈં કે ઈમામ માલિક, ઈમામ ઔઝાઈ, લૈષ બિન સઅદ ઔર સુફયાન સૌરી ﷺ સે અલ્લાહ તૂઆલા કી સિફાત કે મુતાલ્લિક વારિદ નુસૂસે શરઈયહ કે બારે મેં દરયાફત કિયા ગયા, તો ઉન્હોંને જવાબ દિયા

કે ઉનકી કૈફિયત જાનને કે બગૈર ઈસ તરહ તસ્લીમ કર લો, જિસ તરહ યે વારિદ હુઈ હૈ.

ઈમામ ઔઝાઈ ﷺ ફરમાતે હૈં કે, ''આમ ઔર તાબઈન કી એક બડી તાદાદ કહા કરતી થી કે અલ્લાહ તૂઆલા અર્શ પર હૈ. નીઝ સિફાતે ઈલાહી કે મુતાલ્લિક વારિદ અહાદીસ પર ભી હમ ઈમાન રખતે થે.

જબ ઈમામ માલિક ﷺ કે શૈખ હઝરત રબીઆ બિન અબૂ અબ્દુર્રહમાન ﷺ સે 'ઈસ્તવા' કે મુતાલ્લિક પૂછા ગયા, તો ઉન્હોંને જવાબ દિયા કે 'ઈસ્તવા' કોઈ ગૈરમા'રૂફ ચીઝ નહીં, મગર ઈસકી કૈફિયત કા તા'ય્યુન કરના અક્લ કી દસ્તરસ સે બાહર હૈ. અલબત્તા અલ્લાહ તૂઆલા કી તરફ સે યે એક પૈગામ હૈ, જો રસૂલ કે લિયે ઈસકો અચ્છી તરહ પહુંચા દેના વાજિબ ઔર હમારે લિયે ઈસકી તસ્દીક કરના લાઝિમ હૈ.

ઈસી તરહ જબ ઈમામ માલિક ﷺ સે ઈસકે મુતાલ્લિક દરયાફ્ત કિયા ગયા, તો ઉન્હોંને ફરમાયા,

''ઈસ્તવા મા'લૂમ હૈ, મગર ઉસકી કૈફિયત મજહૂલ હૈ. ઉસ પર ઈમાન લાના વાજિબ હૈ ઔર ઉસકે મુતાલ્લિક સવાલ કરના બિદઅત હૈ.''

ફિર આપને સાઈલ કો મુખાતિબ કરતે હુવે ફરમાયા, ''મેરા ખયાલ હૈ કે તુમ શરપસંદ આદમી હો.'' યે કહતે હુવે ઉસે મજલિસ સે નિકલવા દિયા. ઈસી તરહ કી બાત ઉમ્મુલ મુ'મિનીન હઝરત ઉમ્મે સલમા ﷺ સે ભી મરવી હૈ.

ઈમામ અબૂ અબ્દુર્રહમાન અબ્દુલ્લાહ બિન મુબારક ﷺ ને ફરમાયા, ''હમ અપને રબ કો ઉસ હૈસિયત સે જાનતે હૈ કે વો અપની મખ્લૂક સે જુદા આસમાનોં કે ઉપર અર્શ પર હૈ.'' ઈસ સિલસિલે મેં અઈમ્મએ કિરામ કે બકસરત અકવાલ મૌજૂદ હૈ, જિનકા યહાં ઈહાતા કરના મુમકિન નહીં હૈ. જો ઈસ મસ્લે મેં ઝ્યાદા મા'લૂમાત ચાહતા હો ઉસે ચાહિયે કે ઈસ મૌઝૂઅ પર ઉલ્માએ સુન્નત કી તસાનીફ કા મુતાલિઆ કરે. મસલન્, અબ્દુલ્લાહ બિન અલ-ઈમામ અહમદ બિન હમ્બલ કી કિતાબ 'અસ્સુન્નહ' ઔર ઈમામ જલીલ મુહમ્મદ બિન ખુઝૈમા કી કિતાબ 'અત્-તૌહીદ', ઈમામ અબૂલ કાસિમ અલ-લાલકાઈ અલ-તબરી કી તસ્નીફ 'અસ્સુન્નહ', નીઝ ઈમામ અબૂ બક્ર બિન અબૂ આસિમ કી કિતાબ 'અલ-સુન્નહ' ઔર ઈમામ ઈબ્ને તૈમિયહ કા વો જવાબ જો ઉન્હોંને અહલે-હુમા કે લિયે તહરીર

કિયા થા. યે નિહાયત વકીઅ ઔર બેહદ મુફીદ હૈ. ઈસમેં ઈમામ ﷺ ને અહલે સુન્નત કે અકીદે કો બહુત વઝાહત કે સાથ બયાન કિયા હૈ ઔર અઈમ્મએ અહલે સુન્નત કે અકવાલ કસરત સે નકલ કિયે હૈં, ઔર બહુત ઝ્યાદા શરઈ ઔર અકલી દલાઈલ કે ઝરિયે અહલે સુન્નત કે અકીદે કી હક્કાનિયત કો સાબિત કિયા હૈ ઔર મુખાલિફીન કે અકવાલ કા બાતિલ હોના વાઝૈહ કિયા હૈ.

ઈસી તરહ ઉનકા 'તદમિરિયહ' નામી રિસાલા, જિસમેં ઉન્હોંને કદરે તફસીલ સે અહલે સુન્નત કે અકીદે કો શરઈ ઔર અકલી દલાઈલ સે મુઝય્યન કિયા હૈ ઔર મુખાલિફીન કી ઈસ તરહ તરદીદ કી હૈ કે કોઈ ભી સાહબે-ઈલ્મ જો નેક ઈરાદા ઔર તલબે-હક્ક કે જઝબે સે ઈસ કિતાબ કો પઢેગા, ઉસકે સામને હક્ક વાઝેહ ઔર બાતિલ પસ્પા ઔર સરનિંગૂ (સર કે બલ ઔંધા) હો જાએગા. હર વો શખ્સ, જો અસ્માઅ વ સિફાત કે બારે મેં અહલે સુન્નત કે અકીદે કી મુખાલિફત કરેગા, લાઝમી તૌર પર વો નકલી ઔર અકલી દલાઈલ કી ભી મુખાલિફત કરેગા, ઔર ઉસકે સાથ-સાથ જિન બાતોં કા વો અસ્બાત કરેગા ઔર જિનકી નફી કરેગા, ઉનમેં વાઝેહ તનાકુઝ કા શિકાર હોગા.

અહલે સુન્નત ને તશ્બિયહ વ તમ્સીલ કે બગૈર ઔર અલ્લાહ કી ઝાત કો મખ્લૂક કે મુશાબિહ હોને સે મુનઝ્ઝહ કરાર દેતે હુવે, અલ્લાહ તઆલા કી સિફાતે લામહદૂદ કો ઉસકી કિતાબ ઔર સુન્નતે રસૂલુલ્લાહ ﷺ સે સાબિતશુદા ઉમૂર કે મુતાબિક તસ્લીમ કિયા હૈ. અહલે સુન્નત કે અકાઈદ સે અલ્લાહ તઆલા કી ઝાત મેં ના તો તઅત્તુલ વાકેઅ હોતા હૈ ઔર ના વો ઈસ બારે મેં કિસી તનાકુઝ કા શિકાર હોતે હૈં. યહી વજહ હૈ કે વો તમામ શરઈ દલાઈલ પર અમલ કરને મેં કામિયાબ હુએ. ઈન લોગોં કે બારે મૈં અલ્લાહ તઆલા કી યહી સુન્નત હૈ, જો અંબિયાએ કિરામ ﷺ કે લાયે હુવે હક કો મઝબૂતી સે પકડે રહતે હૈં ઔર ઈસ રાહ મેં અપની સારી કોશિશ સર્ફ કરતે હૈં ઔર ઈસકી તલબ મેં અલ્લાહ તઆલા કે લિયે વો મુખ્લિસ હો જાતે હૈં. અલ્લાહ તઆલા ઈન્હેં હક કી તૌફીક દેતા હૈ ઔર ઈસકે દલાઈલ કો ઈનકે સામને બિલકુલ વાઝેહ કર દેતા હૈ, જૈસા કે અલ્લાહ તઆલા કા ઈરશાદ હૈ :

بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ فَإِذَا هُوَ زَاهِقٌ ۚ

''મગર હમ તો બાતિલ પર હક કી ચોટ લગાતે હૈં, જો ઉસકા સર તોડ દેતી હૈ ઔર વો દેખતે હી દેખતે મિટ જાતા હૈ.'' (સૂરઃ અંબિયા, ૨૧:૧૮)

ઔર ફરમાયા :

وَلَا يَأْتُونَكَ بِمَثَلٍ إِلَّا جِئْنَاكَ بِالْحَقِّ وَأَحْسَنَ تَفْسِيرًا ﴿٣٣﴾

''જબ કભી વો તુમ્હારે સામને કોઈ નિરાલી બાત (અજીબ સવાલ) લાયેંગે, હમ ઉસકા ઠીક જવાબ ઔર બેહતરીન તૌજિયહ આપકો બતા દેંગે.''

(સૂરઃ ફુરકાન, ૨૫:૩૩)

હાફિઝ ઈબ્ને કસીર ﷺ ને ઈસ આયતે કરીમા :

إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ

''દરહકીકત તુમ્હારા રબ હી હૈ, જિસને આસમાનોં ઔર ઝમીન કો છે દિનોં મેં પૈદા કિયા. ફિર અર્શ પર મુસ્તવી હુવા.'' (સૂરઃ આ'રાફ, ૭:૫૪)

કી તફસીર મેં ઈસ મસ્લે પર બડી અચ્છી બાત લિખી હૈ. ઉસકે ઝબરદસ્ત ફાયદે કે પેશેનઝર ઈસે યહાં બયાન કરના મુનાસિબ સમઝતા હૂં. ઈમામ ﷺ ને ફરમાયા :

''ઈસ મસ્લે મેં ઉલ્મા કે બહુત સે અકવાલ હૈ. ઈસ જગહ ઉનકી તફસીલ બયાન નહીં કી જા સકતી. બહરહાલ હમ તો ઈસ મસ્લે મેં સલફે-સાલેહ કી રાહ પર ચલેંગે. મસલન્, ઈમામ માલિક, ઈમામ ઔઝાઈ, ઈમામ સૌરી, ઈમામ ઈસ્હાક બિન રાહવિયહ ઔર ઈનકે અલાવા દૂસરે અઈમ્મએ ઈસ્લામ ﷺ, જિનકી ઈમામત વ જલાલત પેહલે કી તરહ આજ ભી મુસલ્લમ હૈ. ઉનકા મઝહબ યે હૈ કે ઈન સિફાત કો તશ્બિયહ વ તઅ્તીલ ઔર કૈફિયત કી તા'યુન કે બગૈર ઈસી તરહ તસ્લીમ કિયા જાએ, જિસ તરહ કે વો વારિદ હુઈ હૈ.''

અલ્લાહ તઆલા કી મખ્લૂક મેં કોઈ શૈ ઉસકે મુશાબિહ નહીં હૈ ઔર ફિરકા મુશબ્બહીન ને અલ્લાહ તઆલા કી ઝાત મેં મુતશાબા સિફાત કે સાથ શુકૂક વ શુબ્હાત કા ઈઝહાર કિયા હૈ, જબ કે

لَيْسَ كَمِثْلِهٖ شَيْءٌ ۚ وَهُوَ السَّمِيْعُ الْبَصِيْرُ ﴿١١﴾

''કાયનાત કી કોઈ ચીઝ ઉસકે મુશાબિહ નહીં. વો સબ કુછ જાનનેવાલા ઔર દેખનેવાલા હૈ.'' (સૂરઃ શૂરા, ૪૨:૧૧)

હકીકત તો યે હૈ, જૈસા કે બાઝ અઈમ્મએ ઈસ્લામ, મસલન્ ઈમામ બુખારી ﷫ કે શૈખ નઈમ બિન હમ્માદ અલ-ખુઝાઈ ﷫ ને ફરમાયા :

''જિસને અલ્લાહ તઆલા કો ઉસકી મખ્લૂક સે તશ્બિહા દી ઔર જિસને ઉન સિફાત કા ઈન્કાર કિયા, જિનસે અલ્લાહ તઆલાને અપને આપકો મુત્તસિફ કરાર દિયા હૈ વો કાફિર હૈ.''

જિન સિફાત સે અલ્લાહ તઆલા ને અપને આપકો યા રસૂલુલ્લાહ ﷺ ને ઉસકો મુત્તસિફ કરાર દિયા, ઈસમેં તશ્બિયા નહીં હૈ. પસ જિસને આયાતે સરીહા ઔર અહાદીસે સહીહા મેં જો કુછ અલ્લાહ તઆલા કે મુતાલ્લિક વારિદ હુવા હૈ, ઉસકો અલ્લાહ જલ્લે શા-નહુ કે શાયાને-શાન તસ્લીમ કર લિયા, ઔર તમામ નકાઈશ સે અલ્લાહ તઆલા કી ઝાત કો મુનઝ્ઝા કરાર દિયા, બિલા-શુબા ઉસને હિદાયત પા લી.

(૨) ફરિશ્તોં પર ઈમાન :

રહા ફરિશ્તોં પર ઈમાન, તો ઈસકી દો સૂરતેં હૈં : એક તો ઉન પર ઈજમાલી ઈમાન ઔર દૂસરા તફસીલી. એક મુસલમાન ઈજમાલી તૌર પર ઈસ બાત પર ઈમાન રખે કે અલ્લાહ તઆલા કે ફરિશ્તે હૈં, જિન્હેં ઉસને અપની ઈતાઅત વ ફરમાબરદારી કે લિયે પૈદા ફરમાયા હૈ. અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકા વસ્ફ બતાયા હૈ કે વો બરગૂઝીદા બંદે હૈં ઔર કિસી બાત મેં અલ્લાહ તઆલા કે હુક્મ સે સરતાબી નહીં કરતે, બલ્કે હંમેશા અલ્લાહ કે તાબેઅ-ફરમાન રહતે હૈં :

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ اَيْدِيْهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يَشْفَعُوْنَ ۙ اِلَّا لِمَنِ ارْتَضٰى
وَهُمْ مِّنْ خَشْيَتِهٖ مُشْفِقُوْنَ ﴿٢٨﴾

''જો કુછ ઉનકે સામને હૈં, વો ઉસે ભી જાનતા હૈ ઔર જો કુછ ઉનસે ઓઝલ હૈ, ઉસસે ભી બાખબર હૈ. વો કિસીકી સિફારિશ નહીં કરતે, સિવા ઉસકે

જિસકે હક મેં સિફારિશ સુનને પર અલ્લાહ રાઝી હો ઔર વો ઉસકે ખૌફ સે ડરતે રહતે હૈં." (સૂરઃ અંબિયા, ૨૧:૨૮)

ઈનકે મુખ્તલિફ દરજાત હૈ. કુછ તો વો હૈ જો અર્શે-ઈલાહી કો ઉઠાએ હુવે હૈં ઔર કુછ વો હૈ જો જન્નત વ જહન્નમ કી નિગરાની પર મામૂર હૈ ઔર કુછ બંદોં કે આ'માલ કા રીકૉર્ડ તય્યાર કરને મેં મશ્ગૂલ હૈ.

ઔર, ઈન ફરિશ્તોં પર તફસીલી ઈમાન રખતે હૈં, જિન કા અલ્લાહ ને યા ઉસકે રસૂલ ﷺ ને નામ કે સાથ ઝિક્ર કિયા હૈ; જૈસે જિબ્રઈલ, મીકાઈલ, માલિક યાની દારોગાએ જહન્નમ, ઈસરાફીલ જો નફખ-સૂર કે લિયે મામૂર હૈ. ઈનકા અહાદીસે સહીહા મેં ઝિક્ર આયા હૈ. હઝરત આઈશા ﵂ સે મરવી હૈ કે નબી કરીમ ﷺ ને ફરમાયા :

''ફરિશ્તે નૂર સે પૈદા કિયે ગયે હૈ, જિન્ન આગ કી લૌ સે ઔર આદમ જિસ ચીઝ સે પૈદા કિયા ગયા હૈ ઉસકા તુમ્હેં પતા હૈ." (સહીહ મુસ્લિમ)

(૩) કિતાબોં પર ઈમાન :

ઈસી તરહ ઈમાન બિલ-કિતાબ કે બારે મેં ઈજમાલી તૌર પર યે ઈમાન રખના ઝુરૂરી હૈ કે હક કી તા'લીમ દેને ઔર ઉસકી દા'વત વ તબ્લીગ કે લિયે અલ્લાહ ત્આલા ને અપને અંબિયા વ રસૂલોં પર કિતાબેં નાઝિલ કી હૈ, જૈસા કે ઉસકા ઈરશાદ હૈ :

لَقَدْ اَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنٰتِ وَاَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتٰبَ وَالْمِيْزَانَ
لِيَقُوْمَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ

''હમને અપને રસૂલોં કો સાફ-સાફ નિશાનીયોં ઔર હિદાયાત કે સાથ ભેજા ઔર ઉનકે સાથ કિતાબ ઔર મીઝાન ઉતારી, તાકે લોગ ઈન્સાફ પર કાઈમ રહેં." (સૂરઃ હદીદ, ૫૭:૨૫)

ઔર અલ્લાહ ત્આલા ને મઝીદ ફરમાયા :

كَانَ النَّاسُ اُمَّةً وَّاحِدَةً فَبَعَثَ اللّٰهُ النَّبِيّٖنَ مُبَشِّرِيْنَ وَمُنْذِرِيْنَ
وَاَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتٰبَ بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ فِيْمَا اخْتَلَفُوْا فِيْهِ

''ઈબ્તદા મેં સબ લોગ એક હી તરીકે પર થે (ફિર યે હાલત બાકી ના રહી ઔર ઈખ્તલાફ રૂનુમા હુવે), તબ અલ્લાહ તૂઆલા ને નબી ભેજે, જો રાસ્તરવી પર બશારત દેનેવાલે ઔર કજરવી કે નતાઈજ સે ડરાનેવાલે થે, ઔર ઉનકે સાથ કિતાબ બર-હક નાઝિલ કી, તાકે હક કે બારે મેં લોગોં કે દરમિયાન જો ઈખ્તલાફાત રૂનુમા હો ગયે હૈં, ઉનકા ફૈસલા કરે.'' (સૂરઃ બકરહ, ૨:૨૧૩)

ઔર, હમ ઈન કિતાબોં પર મુફસ્સલ ઈમાન રખતે હૈં, જિનકા અલ્લાહ તૂઆલા ને નામ કે સાથ ઝિક્ર કિયા હૈ. મસલન્, તૌરાત, ઈંજીલ, ઝબૂર ઔર કુરઆન-મજીદ. ઈનમેં સે કુરઆન સબસે અફઝલ ઔર આખરી કિતાબ હૈ. વો ઈન તમામ સાબિક કિતાબોં પર નિગરાં ઔર ઉનકી તસ્દીક કરનેવાલી હૈ. ઉસકી ઈત્તેબા કરના તમામ ઉમ્મત પર ફર્ઝ હૈ. કુરઆને-પાક ઔર ઉસકે સાથ-સાથ રસૂલુલ્લાહ ﷺ સે સાબિતશુદા અહાદીસે સહીહા કે મુતાબિક ફૈસલા કરના વાજિબ હૈ, ઈસ લિયે કે અલ્લાહ તૂઆલા ને હઝરત મુહમ્મદ ﷺ કો તમામ જિન્ન ઔર ઈન્સાનોં કી તરફ અપના રસૂલ બનાકર ભેજા હૈ ઔર આપ પર યે કુરઆને-પાક નાઝિલ કિયા હૈ, તાકે વો લોગોં કે દરમિયાન ફૈસલ ઔર હુક્મરાન બને. અલ્લાહ તૂઆલા ને કુરઆન-મજીદ કો દિલોં કે લિયે બાઅસે-શિફા, હર મુઆમલે કા અક્દહ-કુશા ઔર અહલે ઈમાન કે લિયે સરાપા હિદાયાત વ રહમત બનાકર નાઝિલ કિયા હૈ. અલ્લાહ તૂઆલા કા ઈરશાદે-પાક હૈ :

وَهٰذَا كِتٰبٌ اَنْزَلْنٰهُ مُبٰرَكٌ فَاتَّبِعُوْهُ وَاتَّقُوْا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُوْنَ ﴿۱۵۵﴾

''ઔર ઈસ તરહ હમને યે કિતાબ નાઝિલ કી હૈ એક બરકતવાલી કિતાબ, પસ તુમ ઈસકી પૈરવી કરો ઔર તકવા કી રવિશ ઈખ્તિયાર કરો, બઈદ નહીં કે તુમ પર રહમ કિયા જાએ.'' (સૂરઃ અન્આમ, ૬:૧૫૫)

ઔર ફરમાયા :

وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتٰبَ تِبْيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ وَّهُدًى وَّرَحْمَةً وَّبُشْرٰى
لِلْمُسْلِمِيْنَ ﴿۸۹﴾

''હમને યે કિતાબ તુમ પર નાઝિલ કી હૈ, જો હર ચીઝ કી સાફ-સાફ

વઝાહત કરનેવાલી હૈ ઔર મુસલમાનોં કે લિયે હિદાયત વ રહમત ઔર બશારત હૈ.'' (સૂરઃ નહ્લ, ૧૬:૮૯)

ઔર મઝીદ ફરમાયા :

قُلْ يَاَيُّهَا النَّاسُ اِنِّيْ رَسُوْلُ اللّٰهِ اِلَيْكُمْ جَمِيْعًا الَّذِيْ لَهٗ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۚ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ يُحْيٖ وَيُمِيْتُ ۖ فَاٰمِنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهِ النَّبِيِّ الْاُمِّيِّ الَّذِيْ يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَكَلِمٰتِهٖ وَاتَّبِعُوْهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُوْنَ ۝

''આપ ફરમા દેં કે અય લોગોં ! મૈં તુમ સબ કી તરફ ઉસ અલ્લાહ કા પયગંબર હૂં, જો ઝમીન ઔર આસમાનોં કા બાદશાહ હૈ. ઉસકે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહીં, વહી ઝિંદગી બક્ષતા હૈ ઔર વહી મૌત દેતા હૈ. પસ, ઈમાન લાઓ અલ્લાહ પર, ઉસકે ભેજે હુવે નબી ઉમ્મી પર, જો અલ્લાહ ઔર ઉસકે ઈરશાદાત પર ઈમાન લાતા હૈ ઔર પૈરવી કરો ઉસકી. ઉમ્મીદ હૈ કે તુમ રાહેરાસ્ત પા લોગે.''

(સૂરઃ આ'રાફ, ૭:૧૫૮)

(૪) રસૂલોં પર ઈમાન :

ઈસી તરહ અંબિયા પર ભી મુજમલ ઔર મુફસ્સલ હર દો તરીકે પર ઈમાન લાના ઝુરૂરી હૈ. મુજમલન્ ઈમાન યે હૈ કે અલ્લાહ તૂઆલા ને અપને બંદોં કો ડરાને ઔર ખુશખબરી દેને ઔર ઉનકો હક કી તરફ બુલાને કે લિયે અપને રસૂલ ભેજે. પસ જિસને ઉનકી દા'વત પર લબ્બૈક કહા, વો સઆદતમંદ ઔર ફાઈઝુલ-મરામ હુવા ઔર જિસને ઉનકી મુખાલિફત કી, નાકામી વ હસરત ઉસકા મુકદ્દર બની. ઈન અંબિયા ﷩ મેં સબ સે અફઝલ ઔર આખરી નબી હઝરત મુહમ્મદ ﷺ હૈ, જૈસા કે અલ્લાહ તઆલા કા ઈરશાદ હૈ :

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِيْ كُلِّ اُمَّةٍ رَّسُوْلًا اَنِ اعْبُدُوا اللّٰهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوْتَ ۚ

''હમને હર ઉમ્મત મેં એક રસૂલ ભેજા કે અલ્લાહ કી ઈબાદત કરો ઔર તાગૂત (કી બંદગી) સે બચો.'' (સૂરઃ નહ્લ, ૧૬:૩૬)

મઝીદ ફરમાયા :

رُسُلًا مُّبَشِّرِيْنَ وَمُنْذِرِيْنَ لِئَلَّا يَكُوْنَ لِلنَّاسِ عَلَى اللّٰهِ حُجَّةٌۢ بَعْدَ الرُّسُلِ ۭ

"યે સારે રસૂલ ખુશખબરી દેનેવાલે ઔર ડરાનેવાલે બનાકર ભેજે ગયે થે, તાકે ઉનકો મબઊસ કર દેને કે બાદ લોગોં કે પાસ અલ્લાહ કે મુકાબલે મેં કોઈ હુજ્જત ના રહે." (સૂરઃ નિસા, ૪:૧૬૫)

મઝીદ ઈરશાદ ફરમાયા :

مَا كَانَ مُحَمَّدٌ اَبَآ اَحَدٍ مِّنْ رِّجَالِكُمْ وَلٰكِنْ رَّسُوْلَ اللّٰهِ وَخَاتَمَ النَّبِيّٖنَ ۭ

"મુહમ્મદ (ﷺ) તુમ્હારે મર્દોં મેં સે કિસી કે બાપ નહીં હૈ, મગર વો અલ્લાહ કે રસૂલ ઔર ખાતમુન્-નબિય્યિન હૈ." (સૂરઃ અહઝાબ, ૩૩:૪૦)

ઈન અંબિયા ઔર રસૂલોં મેં સે અલ્લાહ તઆલા ને જિનકા ઝિક્ર કિયા હૈ યા નબી ﷺ ને જિન કા નામ બતાયા હૈ, હમ ઉન પર તફસીલ વ તાય્યુન કે સાથ ઈમાન લાતે હૈં; જૈસે હઝરત નૂહ, હઝરત હૂદ, હઝરત સાલેહ, હઝરત ઈબ્રાહીમ ઔર ઈનકે અલાવા દૂસરે અંબિયાએ કિરામ عليهم السلام પર ઔર હમારે નબી પર અફઝલુસ્-સલાત ઔર પાકીઝાતર તસ્લીમ.

(૫) આખિરત પર ઈમાન :

મૌત કે બાદ પેશ આનેવાલે તમામ ઉમૂરે-ગૈબ, જિનકી અલ્લાહ ઔર ઉસકે રસૂલ ને ખબર દી હૈ, ઉન સબ પર ઈમાન લાના ઈમાન બિલ આખિરત મેં શામિલ હૈ; મસલન્ કબ્ર કી આઝમાઈશ ઔર ઉસકે અઝાબ વ રાહત, કિયામત કે રોઝ પેશ આનેવાલી શદીદ હોલનાકિયાં, પુલ-સિરાત, મીઝાન, હિસાબ-કિતાબ, જઝા વ સઝા ઔર લોગોં કે દરમિયાન નામએ-આ'માલ કી તક્સીમ, કુછ લોગ ઈન્હેં દાહને હાથ મેં લેંગે, કુછ બાએં હાથ મેં યા ફિર કુછ લોગ પીઠ કે પીછે સે લેંગે.

નીઝ હૌઝે-કૌસર, જો રસૂલુલ્લાહ ﷺ કો કિયામત કે રોઝ અતા હોના હૈ, ઈસ પર ઈમાન લાના ઔર જન્નત વ જહન્નમ પર ઈમાન લાના ભી ઈમાન બિલ આખિરત મેં શામિલ હૈ. અહલે ઈમાન કો અપને રબ જલ્લે શાનહૂ કા દીદાર હોના ઔર અલ્લાહ તઆલા કા ઉનકે સાથ બાત કરના ઔર ઈન સબકે અલાવા

કુરઆને-કરીમ ઔર રસૂલુલ્લાહ ﷺ કી અહાદીસે સહીહા કે ઝરિયે સે અહવાલે કિયામત કે મુતાલ્લિક જો કુછ સાબિત હૈ, ઉન પર ઈમાન લાના ઔર ઉનકી તસ્દીક કરના ઝુરૂરી હૈ, જિસ તરહ અલ્લાહ ઔર ઉસકે રસૂલ ﷺ ને ઉનકે બારે મેં બતાયા હૈ.

(૬) કઝા વ કદ્ર પર ઈમાન :

કઝા વ કદ્ર પર ઈમાન રખના ચાર બાતોં કો મુસ્તલઝિમ હૈ.

પહલી બાત તો યે હૈ કે જો કુછ હો ચૂકા હૈ ઔર જો કુછ હોનેવાલા હૈ, અલ્લાહ કો ઈસકા ઈલ્મ હૈ ઔર યે કે અલ્લાહ તઆલા અપને બંદોં કે જુમ્લા અહવાલ કો ખૂબ અચ્છી તરહ જાનતા હૈ. ઉનકે રિઝ્ક, ઉનકી ઉમર ઔર ઉનકે સારે આ'માલ ઔર દૂસરે તમામ ઉમૂર કા ઉસકો મુકમ્મલ ઈલ્મ હૈ ઔર ઉસસે કોઈ ચીઝ મખ્ફી નહીં હૈ, જૈસા કે ઈરશાદે બારી તઆલા હૈ :

إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١١٥﴾

''દર હકીકત અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ કા ઈલ્મ રખતા હૈ.''
(સૂરઃ તૌબા, ૯:૧૧૫)

ઔર અલ્લાહ તઆલા ને મઝીદ ફરમાયા :

لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا ﴿١٢﴾

''તાકે તુમ જાન લો કે અલ્લાહ હર ચીઝ પર કુદરત રખતા હૈ ઔર યે કે અલ્લાહ કા ઈલ્મ હર ચીઝ પર મુહીત હૈ.'' (સૂરઃ તલાક, ૬૫:૧૨)

દૂસરી ચીઝ યે હૈ કે અલ્લાહ તઆલા ને જો કુછ કરને કા ફૈસલા કિયા હૈ ઔર જો કુછ મુકદર ફરમાયા હૈ, સબકો નોશ્તએ-તકદીર મેં લિખ દિયા હૈ. અલ્લાહ તઆલા કા ઈરશાદ હૈ :

قَدْ عَلِمْنَا مَا تَنْقُصُ الْأَرْضُ مِنْهُمْ ۖ وَعِنْدَنَا كِتَابٌ حَفِيظٌ ﴿٤﴾

''ઝમીન ઉન (કે જિસ્મ)મેં સે જો કુછ ખાતી હૈ, વો સબ હમારે ઈલ્મ મેં હૈં ઔર હમારે પાસ એક કિતાબ મેં સબ કુછ મહફૂઝ હૈ.'' (સૂરઃ કોફ, ૫૦:૪)

મઝીદ ઈરશાદ હૈ :

وَكُلَّ شَيْءٍ اَحْصَيْنٰهُ فِيْٓ اِمَامٍ مُّبِيْنٍ ⑫

''ઔર હમને હર ચીઝ કો એક ખુલી કિતાબ મેં દર્ઝ કર રખા હૈ.''
(સૂરઃ યા-સીન, ૩૬:૧૨)

ઔર ફરમાયા :

اَلَمْ تَعْلَمْ اَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ ۭ اِنَّ ذٰلِكَ فِيْ كِتٰبٍ ۭ
اِنَّ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيْرٌ ⑦٠

''ક્યા તુમ નહીં જાનતે કે આસમાન વ ઝમીન કી હર ચીઝ અલ્લાહ કે ઈલ્મ મેં હૈ ? સબ કુછ એક કિતાબ મેં દર્જ હૈ. અલ્લાહ કે લિયે યે કુછ ભી મુશ્કિલ નહીં.'' (સૂરઃ હજ, ૨૨:૭૦)

તીસરી ચીઝ યહ હૈ કે અલ્લાહ તઆલા કી મશિય્યત બહરહાલ નાફિઝ હોકર રહતી હૈ. પસ વહી કુછ હુવા હૈ જો અલ્લાહ ને ચાહા હૈ ઔર જો અલ્લાહ ને નહીં ચાહા, વો નહીં હુવા. અલ્લાહ તઆલા કા ઈરશાદ હૈ :

اِنَّ اللّٰهَ يَفْعَلُ مَا يَشَآءُ ⑱

''અલ્લાહ તઆલા જો કુછ ચાહતા હૈ, કરતા હૈ.'' (સૂરઃ હજ, ૨૨:૧૮)

ઔર ફરમાયા :

اِنَّمَآ اَمْرُهٗٓ اِذَآ اَرَادَ شَيْـــًٔا اَنْ يَّقُوْلَ لَهٗ كُنْ فَيَكُوْنُ ⑧٢

''વો તો જબ કિસી ચીઝા કા ઈરાદા કરતા હૈ તો ઉસકા કામ બસ યહ હૈ કે ઉસે હુક્મ દે કે હો જા, ઔર વો હો જાતી હૈ.'' (સૂરઃ યા-સીન,૩૬:૮૨)

ઔર મઝીદ ઈરશાદ હૈ :

وَمَا تَشَآءُوْنَ اِلَّآ اَنْ يَّشَآءَ اللّٰهُ رَبُّ الْعٰلَمِيْنَ ②٩

''ઔર તુમ્હારે ચાહને સે કુછ નહીં હોતા, જબ તક કે અલ્લાહ રબ્બુલ આલમીન ના ચાહે.'' (સૂરઃ તકવીર, ૮૧:૨૯)

ચોથી બાત યહ હૈ કે અલ્લાહ તઆલા ને તમામ મૌજૂદાત કો વજૂદ બક્ષા હૈ. ઇસકે ઇલાવા કોઈ ખાલિક ઔર પરવરદિગાર નહીં હૈ, જૈસા કે ઇરશાદ હૈ :

اَللّٰهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ ۙ وَّهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ وَّكِيْلٌ ۝٦٢

''અલ્લાહ હર ચીઝ કા ખાલિક હૈ ઔર વહી હર ચીઝ કા નિગેહબાન હૈ.'' (સૂરઃ ઝુમર, ૩૯:૬૨)

ઔર ફરમાયા :

يٰٓاَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوْا نِعْمَتَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ ۭ هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرُ اللّٰهِ يَرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَاۗءِ وَالْاَرْضِ ۭ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ڭ فَاَنّٰى تُؤْفَكُوْنَ ۝٣

''લોગોં ! તુમ પર અલ્લાહ કે જો એહસાનાત હૈ, ઉન્હેં યાદ રખો. ક્યા અલ્લાહ કે સિવા કોઈ ઓર ખાલિક ભી હૈ, જો તુમ્હેં આસમાન ઔર ઝમીન સે રિઝ્ક દેતા હો ? કોઈ મા'બૂદ ઉસકે સિવા નહીં. આખિર કહાં તુમ ઉલટે જાતે હો.''(સૂરઃ ફાતિર, ૩૫:૩)

પસ, એહલે બિદ્અત કે બરઅક્સ, એહલે સુન્નત કે નઝદીક ઈમાન બિલ-કદર ઇન ચારોં બાતોં પર મુશ્તમિલ હૈ, જો ઇનમેં સે બાઝ ઉમૂર કા ઇન્કાર કરતે હૈં.

ઈમાન બિલ્લાહ કે સિલસિલે મેં યહ બાત વાઝેહ રહની ચાહિયે કે ઈમાન કૌલ ઔર અમલ કે મજમૂએ કા નામ હૈ, જો ઇતાઅત વ ફરમાબરદારી સે બઢતા ઔર ગુનાહ વ મઆસિયત સે ઘટતા હૈ ઔર યહ કે કુફ્ર વ શિર્ક કે ઇલાવા કિસી ગુનાહ કી વજહ સે કિસી મુસલમાન કી તક્ફીર જાઇઝ નહીં હૈ. મસલન્, ઝિના, ચોરી, સૂદખોરી, શરાબનોશી, નશાબાઝી, વાલદૈન કી નાફરમાની ઔર ઇનકે ઇલાવા દૂસરે કબીરા ગુનાહ જબ તક કે વો ઇસકો હલાલ ના સમજ લે. ઇસ લિયે કે અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા :

اِنَّ اللّٰهَ لَا يَغْفِرُ اَنْ يُّشْرَكَ بِهٖ وَيَغْفِرُ مَا دُوْنَ ذٰلِكَ لِمَنْ يَّشَاۗءُ ۚ

''અલ્લાહ બસ શિર્ક હી કો માફ નહીં કરતા, ઇસકે મા-સિવા દૂસરે જિસ કદર ગુનાહ હૈ, વો જિસકે લિયે ચાહતા હૈ, માફ કર દેતા હૈ.'' (સૂરઃ નિસા, ૪:૪૮)

ચુનાંચે, અહાદીસે મુતવાતિર કે ઝરિયે સે રસૂલુલ્લાહ ﷺ સે સાબિત હૈ કે અલ્લાહ તૂઆલા હર ઉસ શખ્સ કો જહન્નમ સે નિકાલ દેગા, જિસકે દિલ મેં રાઈ કે દાને કે બરાબર ભી ઈમાન હોગા.

ઈમાન બિલ્લાહ મેં યહ બાત ભી દાખિલ હૈ કે મહઝ અલ્લાહ કે લિયે મુહબ્બત કી જાએ ઔર ઉસી કે લિયે કિસી સે બુગ્ઝ રખા જાએ ઔર દોસ્તી વ દુશ્મની સિર્ફ ઉસીકે લિયે હો. એક સચ્ચા મોમિન એહલે ઈમાન કો દોસ્ત રખતા હૈ. ઉનસે મુહબ્બત કરતા હૈ. કુફ્ફાર સે બુગ્ઝ રખતા હૈ ઔર ઉનસે દુશ્મની કરતા હૈ. ઈસ ઉમ્મત કે તમામ મોમિનોં કી સિફતે-અવ્વલ હી મેં રસૂલુલ્લાહ ﷺ કે અસ્હાબે-કિરામ ﷺ હૈં. એહલે સુન્નત ઉનસે મુહબ્બત રખતે હૈં, ઉનકો દિલસે ચાહતે હૈં ઔર ઈસ બાત કા એ'તિકાદ રખતે હૈં કે અંબિયા કે બાદ વો બેહતરીન ઈન્સાન હૈં. ઈસ લિયે કે રસૂલુલ્લાહ ﷺ ને ફરમાયા :

''તમામ ઝમાનોં મેં સબ સે બેહતર ઝમાના મેરા ઝમાના હૈ. ઉસકે બાદ જો લોગ હોંગે, ફિર ઉસકે બાદ જો લોગ હોંગે.'' (મુત્તફિક અલયહિ)

નીઝ, એહલે સુન્નત ઈસ બાત કા ભી એ'તિકાદ રખતે હૈં કે સહાબા કિરામ ﷺ મેં સબ સે અફઝલ હઝરત અબૂ બક્ર સિદ્દીક, ફિર હઝરત ઉમર ફારૂક, ફિર હઝરત ઉસ્માન ઝૂન્નૂરૈન, ફિર હઝરત અલી મુરતઝા ઔર ઉનકે બાદ બકિયા અશ્રહ-મુબશ્શરા ﷺ હૈં. ઈનકે દરમિયાન આપસ મેં જો ઈખ્તિલાફાત રૂનુમા હુવે, ઉનકે બારે મેં એહલે સુન્નત ને સુકૂત ઈખ્તિયાર કરને કા મોકિફ અપનાયા હૈ. ઉનકા ખયાલ હૈ કે ઉન્હોંને ઈજ્તિહાદ સે કામ લિયા થા. લિહાઝા જિનકા ઈજ્તિહાદ સહીહ થા ઉનકો દોહરા અજ્ર ઔર જિનકા ઈજ્તિહાદ સહીહ ના થા ઉનકો એક અજ્ર મિલેગા.

ઈસી તરહ એહલે સુન્નત એહલે બૈત સે મુહબ્બત રખતે ઔર ઉનસે ઈન્તિહાઈ અપનાઈય્યત ઔર ઉન્સ મહસૂસ કરતે હૈં. ઉનકે દિલ મેં તમામ અઝવાજે મુતહ્હરાત ﷺ સે ભી તા'ઝીમ ઔર એહતિરામ કા જઝબા હૈ. વો ઉનકો તમામ એહલે ઈમાન કી માએં સમજતે હૈં ઔર ઉન સબ કે લિયે અલ્લાહ સે રઝા તલબી કી દુઆએં કરતે હૈં.

રવાફિઝ, જો અસ્હાબે રસૂલ ﷺ સે બુગ્ઝ રખતે હૈં, ઉનકો ગાલિયાં દેતે ઔર એહલે બૈત કી મુહબ્બત મેં ગુલૂ સે કામ લેતે હૈં ઔર ઉનકો અલ્લાહ તૂઆલા

ને જો મકામ બક્ષા હૈ વો ઉન્હેં ઉસસે ઝ્યાદા દરજા દેતે હૈં ઔર ઉસી તરહ નવાસિબ, જો કિસી કૌલ યા અમલ સે એહલે બૈત કો તકલીફ પહુંચાતે હૈં, એહલે સુન્નત ઉન સબ સે બેઝારી કા ઈઝહાર કરતે હૈં.

ઈસ મુખ્તસર સી તકરીર મેં હમને જો કુછ બયાન કિયા હૈ, વહી સહીહ ઈસ્લામી અકીદા હૈ, જિસકે સાથ અલ્લાહ તઆલા ને અપને રસૂલ હઝરત મુહમ્મદ ﷺ કો ભેજા હૈ. યહી ફિરકા નાજિયા યાની એહલે સુન્નત કા અકીદા હૈ, જિસકે બારે મેં નબી કરીમ ﷺ ને ઈરશાદ ફરમાયા હૈ :

''મેરી ઉમ્મત મેં બરાબર એક ગિરોહ હક પર કાઈમ રહેગા, જિસકો અલ્લાહ કી તાઈદ હાસિલ હોગી. લોગ ઉનકા સાથ છોડકર ઉનકો કોઈ નુકસાન નહીં પહુંચા સકેંગે, યહાં તક કે અલ્લાહ કા હુક્મ આ પહુંચે.''

(મુસ્નદ અહમદ, ૫/૪૩૬)

આપને મઝીદ ફરમાયા :

''યહૂદ ઈકહત્તર (૭૧) ફિરકોં મેં તક્સીમ હુએ ઔર નસારા બહત્તર (૭૨) ફિરકોં મેં બટ ગયે ઔર યહ ઉમ્મત તિહત્તર (૭૩) ફિરકોં મેં મુન્કસિમ હો જાએગી. સબકે સબ દોઝખી હોંગે, સિવા એક કે.'' સહાબાને અર્ઝ કિયા, ''વો કૌન સા ફિરકા હોગા, અય અલ્લાહ કે રસૂલ ? '' આપને ફરમાયા, ''જો મેરે ઔર મેરે સહાબા કે તરીકે પર હોગા.'' (સુનન અબી દાઊદ, કિતાબુસ્સુન્નહ)

યહી વો અકીદા હૈ, જિસ પર હમેશા મઝબૂતી સે કાઈમ રહના ઔર ઉસકી ખિલાફવર્ઝી સે ડરતે રહના ચાહિયે.

જો લોગ ઈસ અકીદએ સહીહા સે મુન્હરિફ હૈં ઔર દૂસરી રાહ પર ગામઝન હૈં, ઉનકી ભી બહુત સી કિસ્મે હૈં. ઉનમેં સે કુછ તો બૂતોં, મૂર્તિયોં, ફરિશ્તોં, વલીયોં, જિનોં, દરખ્તોં ઔર પત્થરોં વગૈરહ કી પરસ્તિશ કરતે હૈં. ઉન્હોંને અંબિયા વ રસૂલોં કી દા'વત કો સિરે સે કુબૂલ હી નહીં કિયા, બલ્કે ઉસકી મુખાલિફત કી ઔર ઉસકે મુતાલ્લિક હરીફાના મોકિફ ઈખ્તિયાર કિયા, જિસ તરહ કુરૈશ ઔર અરબોં કે મુખ્તલિફ ગિરોહોં કા હમારે નબી હઝરત મુહમ્મદ ﷺ કી દા'વતે હક કે સાથ રવૈયા રહા. વો અપની હાજતરવાઈ કી દુઆ અપને મા'બૂદાને બાતિલ સે કરતે થે. મરીઝોં કો શિફા બક્ષને ઔર દુશ્મનોં પર ગલ્બા અતા કરને કી ભી

દુઆએં ઉનસે કરતે થે. ઉનકે લિયે કુરબાનીયાં ઔર નઝરાનેં પેશ કરતે થે. લેકિન જબ રસૂલુલ્લાહ ﷺ ને ઉનકો ઈસસે રોકા ઔર ઈબાદત કો સિર્ફ અલ્લાહ તૂઆલા કે લિયે ખાસ કર દેને કા હુક્મ દિયા, તો ઉનકો યહ બાત અજીબ સી લગી ઔર ઉન્હોં ને કહા :

أَجَعَلَ الْآلِهَةَ إِلَٰهًا وَاحِدًا ۖ إِنَّ هَٰذَا لَشَيْءٌ عُجَابٌ ۝

''ક્યા ઈસને સારે મા'બૂદોં કી જગહ બસ એક હી મા'બૂદ બના ડાલા ? યહ તો બડી અજીબ બાત હૈ.'' (સૂરઃ સૉદ, ૩૮:૫)

લેકિન રસૂલુલ્લાહ ﷺ બરાબર ઉનકો અલ્લાહ કી તરફ બુલાતે ઔર શિર્ક સે ડરાતે રહે ઔર અપની દા'વત કી હકીકત ઉનકે સામને બયાન કરતે રહે, યહાં તક કે અલ્લાહ તૂઆલા ને ઉનમેં સે જિન કો ચાહા, હિદાયત બક્ષી. ફિર આખિરકાર વહ ફૌજ દર ફૌજ અલ્લાહ તૂઆલા કે દીન મેં દાખિલ હો ગયે ઔર રસૂલુલ્લાહ ﷺ ઔર આપ કે સહાબા કિરામ ઔર તાબઈન કી મુસલસલ દા'વત વ તબ્લીગ ઔર તવીલ જિહાદ કે બાદ અલ્લાહ તૂઆલા કા દીન સારે અદયાન પર ગાલિબ આ ગયા. ફિર હાલાત ને પલટા ખાયા ઔર અક્સર લોગોં પર જિહાલત ગાલિબ આ ગઈ, યહાં તક કે અક્સર લોગ દીને જાહિલિય્યત કી તરફ લૌટ ગયે. અંબિયા ઔર અવલિયા કે એહતિરામ વ તા'ઝીમ મેં ગુલૂ કરને ઓર ઉનસે દુઆએં કરને ઓર મદદ તલબ કરને લગે. વો ઈન જૈસે બહુત સે દૂસરે મુશ્રિકાના ઉમૂર મેં મુબ્તિલા હો ગયે. ઉન્હોંને 'લા-ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ' કે મતલબ કો ફરામોશ કર દિયા ઔર ઈસકો ઉસ તરહ નહીં સમજા જૈસા કે કુફ્ફારે અરબ ને સમજા થા - વલ્લાહુલ મુસ્તઆન.

યહ શિર્ક બરાબર લોગોં મેં ફૈલતા રહા ઔર આજ તક ફૈલ રહા હૈ. ઈસકા સબબ જિહાલત કા ગલ્બા ઔર અહદે નુબૂવ્વત સે દૂરી હૈ.

આજ કે મુશ્રિકીન કો ભી વહી શુબા લાહક હૈ, જો ઝમાનાએ જિહાલત કે મુશ્રિકીન કા થા. વો કહા કરતે થે યે (મા'બૂદાને બાતિલ) તો અલ્લાહ કે નઝદીક હમારે સિફારિશી હૈં. કુરઆનને ઉનકા કૌલ નકલ કિયા હૈ :

مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ ط

''હમ તો ઉનકી ઇબાદત સિર્ફ ઇસ લિયે કરતે હૈં કે વે અલ્લાહ તક હમારી રિસાઈ કરા દેં.'' (સૂરઃ ઝુમર, ૩૯:૩)

અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકા શુબા રદ કરતે હુવે ફરમાયા કે જિસને અલ્લાહ કે સિવા કિસી ઓર કી ઇબાદત કી, ખ્વાહ વો કોઈ હો, તો વો મુશ્રિક ઔર કાફિર હે. અલ્લાહ કા ઇરશાદ હે :

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَٰؤُلَاءِ
شُفَعَاؤُنَا عِندَ اللَّهِ ۚ

''યે લોગ અલ્લાહ કે સિવા ઉનકી પરસ્તિશ કર રહે હૈં, જો ઉનકો નુકસાન પહુંચા સકતે હૈં ના નફા, ઔર કહતે હૈં કે યે અલ્લાહ કે પાસ હમારે સિફારિશી હે.'' (સૂરઃ યૂનુસ, ૧૦:૧૮)

ઇસકા રદ કરતે હુવે અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા :

قُلْ أَتُنَبِّئُونَ اللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ ۚ سُبْحَانَهُ
وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٨﴾

''અય નબી ! ઇનસે કહો, ક્યા તુમ અલ્લાહ કો ઉસ બાત કી ખબર દેતે હો, જિસે વહ આસમાન મેં જાનતા હે, ન ઝમીન મેં ? પાક હે વહ ઔર બાલાતર હે ઉસ શિર્ક સે જો યે લોગ કરતે હૈં.'' (સૂરઃ યૂનુસ, ૧૦:૧૮)

ઇસ આયત મેં અલ્લાહ તઆલા ને વાઝેહ તૌર પર બતા દિયા હે કે ઉસકે ઇલાવા અંબિયા, અવલિયા યા કિસી ઓર કી ઇબાદત ઐન શિર્કે અકબર હે, ખ્વાહ ઉસકા ઇર્તિકાબ કરનેવાલે ઉસકા કુછ ભી નામ રખ લેં. અલ્લાહ તઆલા કા ઇરશાદ હે :

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِن دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ
زُلْفَىٰ ۚ

''રહે વો લોગ, જિન્હોંને ઉસકે સિવા દૂસરે સરપરસ્ત બના રખે હૈં (ઔર અપને ફઅલ કી યે તૌજિહા કરતે હૈં કે) હમ તો ઉનકી ઈબાદત સિર્ફ ઈસ લિયે કરતે હૈં કે વે અલ્લાહ તક હમારી રિસાઈ કરા દેં.''

(સૂરઃ ઝુમર, ૩૯:૩)

અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકા રદ કરતે હુવે ફરમાયા :

إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ ۝٣

''અલ્લાહ તઆલા યકીનન ઉનકે દરમિયાન ઉન તમામ બાતોં કા ફૈસલા ફરમા દેગા, જિસમેં વે ઈખ્તિલાફ કર રહે હૈં. અલ્લાહ કિસી ઐસે શખ્સ કો હિદાયત નહીં દેતા, જો જૂટા ઔર મુન્કિરે હક હો.'' (સૂરઃ ઝુમર, ૩૯:૩)

પસ, અલ્લાહ ત્આલા ને વાઝેહ ફરમા દિયા કે ગૈરુલ્લાહ સે દુઆ ઔર ખૌફ વ ઉમ્મીદ કે ઝરિયે સે ઉસકી ઈબાદત કરના અલ્લાહ સે કુફ્ર હૈ. નીઝ, અલ્લાહ ત્આલા ને ઉનકે ઈસ ઝોઅ્મ (ગુમાન) કો જુઠલાયા કે ઉનકે મા'બૂદાને બાતિલ ઉન્હેં અલ્લાહ સે કરીબ કરનેવાલે હૈં.

અસ્રે હાઝિર મેં માર્કસ વ લેનિન ઔર દૂસરે દાઈયાને ઈલ્હાદ વ કુફ્ર કે મુલહિદ વ પૈરોકાર જિન અફકાર વ આરા કો અપનાયે હુવે હૈં વહ ભી મુસ્તલઝિમે કુફ્ર ઔર અંબિયા ﷺ કે લાયે હુવે સહીહ અકીદે સે મુતસાદિમ હૈ, ખ્વાહ વો ઈનકો ઈશ્તરાકિયત યા સોશ્યલિઝમ યા બાષિઝમ યા કિસી ઔર નામ સે યાદ કરતે હોં. ઈસ લિયે કે ઈન મુલહિદોં કા બુનિયાદી અકીદા 'લા-ઈલાહ વલ હયાતુ માદહ' હૈ – યાનિ કોઈ મા'બૂદ નહીં, માદા હી ઝિંદગી હૈ.

નીઝ, ઉનકે બુનિયાદી અકાઈદ મેં જન્નત વ દોઝખ ઔર તમામ અદયાન કા ઈન્કાર શામિલ હૈ. જો ભી ઉનકી કિતાબોં ઔર લિટરેચર કા મુતાલિઆ કરેગા ઔર ઉનકી હકીકત કા સુરાગ લગાને કી કોશિશ કરેગા, ઉસકો ઈસ બાત કા અચ્છી તરહ યકીન હો જાએગા.

ઇસમેં કોઈ શક નહીં કે યે અકીદા તમામ આસમાની મઝાહિબ કે મનાફી હૈ ઔર ઉસકે માનનેવાલોં કો દુનિયા ઔર આખિરત મેં બદતરીન અંજામ કા સામના કરના હૈ.

બાઝ એહલે તસવ્વુફ ઔર બાતનિયત કા ઉનકે મઝઊમાએ અવલિયા કે મુતાલ્લિક યે અકીદા ભી સરાસર ખિલાફે હક હૈ કે વો તદબીરે કાયનાત ઔર દુનિયા કે ઈન્તઝામાત મેં અલ્લાહ ત્આલા કા હાથ બટાતે હૈં. વો અપને ઈન મા'બૂદોં કો અવતાર, અગવાષ (ફરિયાદ કો સુનનેવાલા), અકતાબ (વો વલી-અલ્લાહ જિસ પર દુનિયા કે ઈન્તઝામ ઔર નિગહબાની કા દારોમદાર હો) વગૈરહ ઔર દૂસરે ખુદસાખ્તા નામોં સે યાદ કરતે હૈં. અલ્લાહ ત્આલા કી રબૂબિયત મેં યે બદતરીન શિર્ક હૈ ઔર હક તો યહ હૈ કે ઝમાના-જાહિલિય્યત કે અરબોં કે શિર્ક સે ભી ઈનકા શિર્ક બદતર હૈ. ઈસ લિયે કે વો સિર્ફ અલ્લાહ કી ઈબાદત મેં શિર્ક કરતે થે, ઉસકી રબૂબિયત મેં શિર્ક નહીં કરતે થે. ફિર ઉનકા શિર્ક ખુશહાલી કે ઝમાને તક મહદૂદ થા ઔર તંગી વ પરેશાની કે વક્ત વો ઈબાદત કો અલ્લાહ ત્આલા કે લિયે ખાલિસ કર લેતે થે, જૈસા કે ઉનકે મુતાલ્લિક અલ્લાહ ત્આલા કા ઈરશાદ હૈ :

فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلْكِ دَعَوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى
الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ

''જબ યે લોગ કશ્તી પર સવાર હોતે હૈં, તો અપને દીન કો અલ્લાહ કે લિયે ખાલિસ કરકે ઉસસે દુઆ માંગતે હૈં. ફિર જબ વો ઈન્હેં બચાકર ખુશ્કી પર લે આતા હૈ, તો યકાયક યે શિર્ક કરને લગતે હૈં.''

(સૂરઃ અન્-કબૂત, ૨૯:૬૦)

જહાં તક અલ્લાહ ત્આલા કી રબૂબિયત કા તા'લ્લુક હૈ, તો વે ઈસકા એ'તિરાફ કરતે હૈં કે વે સિર્ફ અલ્લાહ ત્આલા કે લિયે મખ્સૂસ હૈ, જૈસા કે ઉનકે મુતાલ્લિક અલ્લાહ ત્આલા ને ફરમાયા :

وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ

''ઔર અગર તુમ ઉનસે પૂછો કે ઉન્હેં કિસને પૈદા કિયા હૈ? તો યે ખૂદ કહેંગે કે અલ્લાહ ને.'' (સૂરઃ ઝુખરુફ, ૪૩:૮૭)

ઔર ફરમાયા :

قُلْ مَنْ يَّرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ اَمَّنْ يَّمْلِكُ السَّمْعَ وَالْاَبْصَارَ وَمَنْ يُّخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُّدَبِّرُ الْاَمْرَ ؕ فَسَيَقُوْلُوْنَ اللّٰهُ ۚ فَقُلْ اَفَلَا تَتَّقُوْنَ ﴿۳۱﴾

''ઉનસે પૂછો, તુમકો આસમાન ઔર ઝમીન સે કૌન રિઝ્ક દેતા હૈ? યે સમાઅત ઔર બીનાઈ કી કુવ્વતેં કિસ કે ઇખ્તિયાર મેં હૈ? કૌન બેજાન મેં સે જાનદાર ઔર જાનદાર મેં સે બેજાન નિકાલતા હૈ? કૌન ઇસ નઝ્મે આલમ કી તદબીર કર રહા હૈ? વે ઝુરૂર કહેંગે કે અલ્લાહ, કહો - ફિર તુમ (હકીકત કે ખિલાફ ચલને સે) પરહેઝ કયૂં નહીં કરતે?'' (સૂરઃ યૂનુસ, ૧૦:૩૧)

ઇસ માઅ્ની કી આયતેં કસરત સે વારિદ હુઈ હૈ.

આજ કે મુશ્રિકીન ને સાબેકા મુશ્રિકીન કે મુકાબલે મેં દો તરીકોં સે ઇઝાફા કિયા. એક તો બાઝ લોગોં ને અલ્લાહ કી રબૂબિયત મેં શિર્ક કિયા હૈ. દૂસરે યહ કે લોગ તંગી વ ખૂશહાલી હર હાલત મેં શિર્ક કરતે હૈં; જૈસા કે હર વો શખ્સ યહ બાત જાનતા હૈ, જિસકો ઉનકે સાથ રહને ઔર ઉનકે હાલાત કે બારે મેં જાંચ-પડતાલ કરને કા મૌકા મિલા હો. મિસર મેં હુસૈન વ બદવી કી કબ્ર, ઉદન (યમનકે એડન શહર) મેં ઐદરૂસ કી કબ્ર, યમન મેં હાદી કી કબ્ર, શામ કેં ઇબ્ને અરબી ઔર ઇરાક મેં અબ્દુલ કાદિર જીલાની કી કબ્ર કે ઇલાવા દૂસરી મશહૂર કબ્રોં પર જો કુછ કિયા જાતા હૈ, ઉસકો દેખા જાએ તો માલૂમ હોગા કે કિસ તરહ અવામ ઉનકે બારે મેં ગુલૂ કા શિકાર હુઈ હૈં ઔર અલ્લાહ તઆલા કે બહુત સે હુકૂક મેં ઇન કબ્રવાલોં કો શરીક વ સીહમ બનાયે હુવે હૈં. બહુત કમ લોગ હૈં જો અવામ કો ઇન ચીઝોં સે રોકતે હોં ઔર ઉનકે સામને તૌહીદ કી હકીકત બયાન કરતે હોં. વહ તૌહીદ, જિસકો લેકર રસૂલુલ્લાહ ﷺ ઓર આપ સે પેહલે અંબિયા عليهم السلام મબઉસ હુવે હૈં - اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّآ اِلَيْهِ رٰجِعُوْنَ (ઇન્ના લિલ્લાહિ વ-ઇન્ના ઇલય-હિ રાજીઊન).

હમ દુઆ કરતે હૈ કે અલ્લાહ તઆલા ઉનકો સમઝ અતા કરે ઔર ઉનકે દરમિયાન દાઈયાને હક કી તા'દાદ મેં ઈઝાફા કરે ઔર મુસલમાનોં કે અરબાબે હલ વ અકદ ઔર ઉલ્મા કો ઈસ શીર્ક ઔર ઈસકે અસ્બાબ કે ઈઝાલે ઔર ઈસકે ખિલાફ જિદ્દોજહદ કરને કી તૌફીક ઈનાયત ફરમાએં. બેશક અલ્લાહ તઆલા બડા સુનનેવાલા નિહાયત કરીબ હૈ.

જહમિયા ઔર મો'તઝલા, જો અલ્લાહ કી સિફાત કા ઈન્કાર કરતે ઓર તમામ સિફાતે કમાલ સે અલ્લાહ તઆલા કી ઝાત કો આરી ઔર મુઅત્તલ સમજતે હૈં, ઉનકે હમ મસ્લક દૂસરે એહલે બિદઅત કે અકાઈદ ભી અસ્મા વ સિફાત કે મુતાલ્લિક સહીહ અકીદએ ઈસ્લામી સે મુતસાદિમ હૈં, જિસકે નતીજે મેં અલ્લાહ કી ઝાતે-પાક કા મા'દૂમ (નાપૈદ) ઔર જમાદાત વ નામુમકિનાત કી કબીલ સે હોના લાઝિમ આતા હૈ. અલ્લાહ તઆલા ઉનકે ઈસ નઝરિયે સે બલંદતર હૈ.

ઈસ તરહ વો લોગ ભી ઈસ ઝુમરે મેં શામિલ હૈ, જો બાઝ સિફાત કા ઈન્કાર કરતે હૈં ઔર બાઝ કા ઈકરાર, જૈસે ઈશારઆ, જિસ બાત સે બચને કે લિયે ઈન્હોંને બાઝ સિફાત કી નફી ઔર ઉનકે દલાઈલ કી તાવીલ કી થી. દરઅસ્લ ઉનકી બાઝ દૂસરી સિફાત કા ઈકરાર કરને સે વહી બાત લાઝિમ આતી હૈ. ઈસ તરીકે સે ઈન્હોંને અક્લી ઔર નક્લી દલાઈલ કી મુખાલિફત કી ઔર વાઝેહ તનાકુઝ કા શિકાર હુવે, ખ્વાહ ઈન સિફાત સે અલ્લાહ તઆલા કે કમાલ વ અઝમત કી દલીલ મુહય્યા હોતી હો.

એહલે સુન્નત વ અલ-જમાઅત ને અલ્લાહ તઆલા કે હક મેં ઉન અશિયા કી હકીકત કો તસ્લીમ કિયા હૈ, જિનકો ખૂદ અલ્લાહ ને યા ઉસકે રસૂલ ﷺ બારી તઆલા કે હક મેં સાબિત કિયા હૈ. ઈન્હોંને અલ્લાહ તઆલા કો મખ્લૂક કે મુશાબિહ હોને સે મુનઝ્ઝા કરાર દિયા હૈ, જિસસે અલ્લાહ તઆલા કી ઝાતે-પાક કે મોઅત્તલ હોને કા શાયબા તક નહીં પૈદા હોતા. ઈસ તરહ વો સારે દલાઈલ કો બરૂએ કાર લાને મેં કામિયાબ હુવે ઔર ઈનમેં સે કિસીકી તાવીલ યા તહરીફ કી ઝુરૂરત મહસૂસ નહીં કી ઔર ઉસકે તનાકુઝ સે ભી, જિસકા દૂસરે લોગ શિકાર હુવે, મહફૂઝ રહે, જૈસા કે ઈસસે પેહલે યહ બાત ગુઝર ચૂકી હૈ. યહી રાહે નિજાત હૈ ઔર દુનિયા વ આખિરત કી સઆદત વ કામિયાબી ઈસી મેં મુજમર હૈ. યહી વહ

જાદએ મુસ્તકીમ હૈ, જિસકો ઈસ ઉમ્મત કે સલફ-સાલિહીન ઔર અઈમ્મએ દીન ને ઈખ્તિયાર કિયા. ઈસ ઉમ્મત કે આખિર મેં આનેવાલોં કી ઈસ્લાહ ઉસી ચીઝ સે મુમકિન હૈ, જિસસે ઈસ ઉમ્મત કે અગલે લોગોં કી ઈસ્લાહ હુઈ થી ઔર વહ હે કિતાબ વ સુન્નત કા ઈત્તિબાઅ ઔર જો કુછ ઈસકે ખિલાફ હો ઉસકા તર્ક.

અલ્લાહ તઆલા કી ઈબાદત

ઔર ઉસકે દુશ્મનોં પર હુસૂલે ગલ્બે કે અસ્બાબ

સબ સે અહમ તરીન ચીઝ, જો હર મુકલ્લિફ ઈન્સાન પર વાજિબ હોતી હૈ ઔર સબ સે બડા ફર્ઝ, જો ઉસ પર આઈદ હોતા હૈ, વહ યહ હૈ કે વો સિર્ફ અલ્લાહ તઆલા કી ઈબાદત કરે, જો આસમાનોં, ઝમીન ઔર અર્શે અઝીમ કા રબ હૈ, જિસને અપની કિતાબ મેં ફરમાયા :

إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَٰوٰتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ
اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي الَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا
وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَٰتٍ بِأَمْرِهِ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ
تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَٰلَمِينَ ﴿٥٤﴾

"દરહકીકત તુમ્હારા રબ અલ્લાહ હી હૈ, જિસને આસમાનોં ઔર ઝમીન કો છે દિનોં મેં બનાયા, ફિર અર્શ પર મુસ્તવી હુવા ઔર રાત સે દિન કો ઈસ તરહ છિપા દેતા હૈ કે વહ રાત ઈસ દિન કો જલ્દી સે આ લેતી હૈ, જિસને સૂરજ ઔર ચાંદ ઔર સિતારે પૈદા કિયે. સબ ઉસકે ફરમાન કે તાબેઅ હૈ. ખબરદાર રહો ! ઉસીકી ખલ્ક ઔર ઉસીકા અમ્ર હૈ, બડા બા-બરકત હૈ અલ્લાહ, જો સારે જહાનોં કા માલિક વ પરવરદિગાર હૈ." (સૂરઃ આ'રાફ, ૭:૫૪)

ઔર અપની કિતાબ મેં દૂસરી જગહ ફરમાયા કે ઉસને ઈન્સાનોં ઔર જિનોં કો સિર્ફ અપની ઈબાદત કે લિયે પૈદા કિયા હૈ. અલ્લાહ તઆલા ફરમાતા હૈ :

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴿٥٦﴾

"ઔર મૈંને પૈદા નહીં કિયા જિન્નોં ઔર ઈન્સાનોં કો, મગર ઈસ લિયે કે વે મેરી ઈબાદત કરે." (સૂરઃ ઝારિયાત, ૫૧:૫૬)

ઈસ્લામિક ઈન્ફર્મેશન સેન્ટર-કચ્છ દ્વારા પ્રકાશિત કેટલાક પુસ્તકો

સિરતુન્નબી ક્વિઝ

ઈસ્લામ ખાલિસ કયા હૈ ?

દુઆએં

જિન, જાદુ, ઔર બિમારીયા દૂર કરનેકા ઈલાજ

ઝકાત ના મસાઈલ

દુઆ કે મસાઈલ

નબી કી નમાઝ

લા ઈલા હ ઈલ્લલ્લાહ

નમાઝ જમાઅત કે સાથ પઢના ફર્ઝ હૈ

ખુશગવાર ઝિંદગી કે ઈસ્લામી ઉસૂલ

વસીલા

સૂરઃ બકરહ

નેક ઔરત

તોહફા-એ-રમઝાન

અહમ દીની અસ્બાક

મુસલમાન કા અકીદા

રોઝા ના મસાઈલ

સ્ત્રીઓના વિશિષ્ટ મસાઈલ

દીન કે તીન અહમ ઉસૂલ

ઈસ્લામિક ઈન્ફર્મેશન સેન્ટર-કચ્છ

નૂરાની હોટલ પાસે, ડાંડા બજાર, ભૂજ (કચ્છ)

મો. : +91 8401786172

Blog : www.iickutch.blogspost.in